

Αξιολόγηση του ευρωπαϊκού προγράμματος eTwinning στην ενίσχυση της εκμάθησης ξένων γλωσσών στη σχολική τάξη

Καρυπίδου Θεοφίλη

Εκπαιδευτικός ΠΕ70, Α/βάθμια Θεσσαλονίκης Β', Msc Σπουδές στην Εκπαίδευση
theofilikar@yahoo.gr

Περίληψη

Στην εργασία αυτή, επιχειρείται μια βιβλιογραφική ανασκόπηση μελετών, που αφορούν στη διάσταση του πεδίου της αξιολόγησης του καινοτόμου προγράμματος eTwinning στην εκπαιδευτική διαδικασία, με στόχο, την κριτική ανάγνωσή τους. Η εκπαιδευτική καινοτομία εστιάζει σε γνώσεις και ενέργειες που προωθούν νέες αντιλήψεις στην εκπαιδευτική διαδικασία (Τάκα & Κόζα, 2009). Ως καινοτόμες δράσεις, ορίζονται τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων, τα οποία εφαρμόζονται και υλοποιούνται εντός ωρολογίου προγράμματος στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και μετά το πέρας των μαθημάτων στη δευτεροβάθμια (Συμβούλιο της Ε.Ε, Απόφαση 2001/63/ΕΚ, 2001). Τα προγράμματα αυτά διακρίνονται ως προς τη ομαδοσυνεργατική μέθοδο και αποσκοπούν στην ανανέωση της μαθησιακής διαδικασίας, στην ενίσχυση των γλωσσικών δραστηριοτήτων και στο άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία (Κεντρική υπηρεσία Στήριξης του eTwinning, 2007b). Προκειμένου να προχωρήσουμε στην εν λόγω ανασκόπηση, εστιάζουμε στη μελέτη της διάστασης προς διερεύνηση, η οποία επικεντρώνεται: στην αξιολόγηση του ευρωπαϊκού προγράμματος e- Twinning, ως προς την ενίσχυση της εκμάθησης των ξένων γλωσσών στο δημοτικό σχολείο.

Λέξεις – Κλειδιά: ευρωπαϊκά προγράμματα, ξένες γλώσσες, e Twinning, εκπαιδευτικός, σχολικές μονάδες.

Εισαγωγή

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα e Twinning αποτέλεσε εξ αρχής τη βασική δράση στο e learning πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής επιτροπής, ενώ πλέον, εντάσσεται στο πρόγραμμα για τη Δια βίου Μάθηση (2007-2013). Αποτελεί μια συνεργατική δράση, όπου δύο τουλάχιστον σχολεία από διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες (ή και δύο εγχώρια σχολεία) συνεργάζονται υλοποιώντας ένα έργο που επέλεξαν από κοινού. Συμμετέχουν σε αυτό οι μαθητές/τριες, μαζί με τον/την εκπαιδευτικό ο/η οποίος/α συντονίζουν την προσπάθεια (Μπούκλα, 2018). Τα έργα αυτά επικεντρώνουν τη θεματολογία τους, γύρω από το περιβάλλον, τις τέχνες, τον πολιτισμό, την αγωγή υγείας, τον αθλητισμό κ.ο.κ. Στόχος τους είναι η ενίσχυση του πολυπολιτισμικού και διαθεματικού πλαισίου εκπαίδευσης με την ευρεία χρήση των ΤΠΕ (Μαστορή, 2017). Η πλοήγηση στην ηλεκτρονική σελίδα του e Twinning είναι λιτή και εύκολη και έτσι διευκολύνει τα σχολεία να εμπλακούν στις ευρωπαϊκές συνεργασίες και να εισαγάγουν καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας. Συνακόλουθα, ανταλλάσσουν πληροφορίες, μοιράζονται υλικά εκμάθησης, συνομιλούν μέσω του διαδικτύου και σε μια γλώσσα επικοινωνίας που διευκολύνει τη διασυννοριακή αυτή επικοινωνία (Μπερερής, Σιασάκος & Λαζακίδου-Καφετζή, 2006).

Κατ' επέκταση, το e-twinning εντάσσεται στο πεδίο της αξιολόγησης των καινοτόμων δράσεων, διότι είναι ένα παράλληλο και συμπληρωματικό πρόγραμμα των υπολοίπων εφαρμογών (Παπαδάκης, 2016). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται, λοιπόν, στην παιδαγωγική καινοτομία της εφαρμογής του προγράμματος, διότι η καινοτομία ως όρος, συνδέεται με τη δημιουργικότητα, όπου καθετί νέο που υλοποιείται, προωθεί την πρωτοβουλία, την αυτενέργεια, με στόχο την αναμόρφωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Ματθαίου, 2011). Η διαπίστωση αυτή, σε συνδυασμό με την άποψη του Μπελαδάκη (2009), ο οποίος τονίζει την πρωτοτυπία της εφαρμογής ενός καινοτόμου προγράμματος, το οποίο με ευέλικτο τρόπο βοηθά το έργο του/της εκπαιδευτικού, καθίσταται σαφής η παιδαγωγική πρωτοτυπία

του προγράμματος e- Twinning. Επιπρόσθετα, ενισχύεται το πνεύμα συνεργασίας, ώστε οι μαθητές/τριες να λαμβάνουν ενεργητικό ρόλο και αναπαράγουν διαθεματικά τις γνώσεις. Ταυτόχρονα, με την διαδραστική μάθηση επιτυγχάνεται νέες ιδέες που βασίζονται στα Τ.Π.Ε και συνδέονται άμεσα με το αναλυτικό πρόγραμμα των σχολικών μαθημάτων (Κομνηνού, 2010). Αυτό προσφέρει την ιδέα της ηλεκτρονικής αδελφοποίησης και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια εκπαίδευση συνεργασίας και επικοινωνίας των μαθητών και των εκπαιδευτικών της Ευρώπης (Κεντρική υπηρεσία Στήριξης του eTwinning, 2007b). Αποτελεί, παράλληλα, με τις υπόλοιπες δράσεις, μια νέα αντίληψη για την εκπαίδευση με διαθεματικό χαρακτήρα, όπου αναπτύσσει τη περιβαλλοντική, την κοινωνική, τη γλωσσική, την πολυπολιτισμική συνείδηση των μαθητών/τριών. Τα τελευταία χρόνια έχει διευρυνθεί η υλοποίηση του και ολοένα και περισσότερα σχολεία συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Στην παρούσα μελέτη, διερευνάται η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του προγράμματος e Twinning στην εκμάθηση των ξένων γλωσσών στη σχολική τάξη. Σύμφωνα με το διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο προγραμμάτων σπουδών (Κατσιφαράκη, 2009), σκοπός της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών είναι η ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας των μαθητών, ώστε να μπορούν να επικοινωνούν σε διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα. Αξιολογείται, παράλληλα, η διάσταση του πολυγλωσσικού στοιχείου και της ενίσχυσής της μέσα από την υλοποίηση του προγράμματος αδελφοποίησης των σχολείων. Οι μαθητές/τριες ανταλλάσσουν πληροφορίες με μαθητές/τριες από άλλη ευρωπαϊκή χώρα με τη χρήση ξένων γλωσσών. Στόχος αυτής της έρευνας είναι, μέσω της ανασκόπησης σχετικών βιβλιογραφικών αναφορών, να διαπιστωθεί η αποτελεσματικότητα της εκμάθησής τους στη σχολική τάξη σε πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας. Εστιάζεται η μελέτη, στην αξιολόγηση και στην καλλιέργεια των ξένων γλωσσών, με την ανάπτυξη του γραπτού και προφορικού λόγου και με τη λειτουργική και επικοινωνιακή χρήση της γλώσσας. Τέλος, προσδοκάται η ευαισθητοποίηση στη γλωσσική και πολιτισμική ποικιλομορφία στις αδελφοποιημένες σχολικές τάξεις (Κολλητίδου, 2018).

Σύνθεση βιβλιογραφικών αναφορών

Οι αναφορές που σχετίζονται με τη διερεύνηση της εκμάθησής ξένων γλωσσών, ως διάσταση της αξιολόγησης του προγράμματος e Twinning, είναι οι ακόλουθες: Scott (2009), Γούλα και Φεσάκης (2010), Τάκα και Κόζα (2009), Πολίτης (2011), Κωνσταντινίδης (2010), Αραμπατζής (2020).

Θεωρητικό πλαίσιο

Διαπιστώνουμε, ότι η έρευνα της Scott (2009) και του Πολίτη (2011) προσεγγίζουν το θέμα της εκμάθησής των ξένων γλωσσών με άμεσο τρόπο και με στόχο την ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων. Σε διαφορετική κατεύθυνση οι Τάκα και Κόζα (2009), Γούλα και Φεσάκης (2010) και Αραμπατζής (2020) επικεντρώνονται στον επικοινωνιακό χαρακτήρα της εκμάθησής των γλωσσών. Σε διαφορετικό θεωρητικό πλαίσιο κινείται ο Κωνσταντινίδης (2010), όπου εστιάζει στην τεχνολογία και στο διαδίκτυο ως τα βασικά μέσα για την ενίσχυση της πολυγλωσσίας.

Στη μελέτη λοιπόν, της Scott (2009) παρουσιάζεται το εθνικό πρόγραμμα σπουδών της Σουηδίας, μέσα από την οπτική της ανάπτυξης της αγγλικής γλώσσας, η οποία αποτελεί ένα επικοινωνιακό εργαλείο αλληλεπίδρασης σε διάφορες κοινωνικές και πολιτισμικές συνθήκες. Επισημαίνει την ανάγκη της ενεργής μάθησής της αγγλικής γλώσσας στη σχολική τάξη, όπου είναι ο κύριος στόχος του εθνικού προγράμματος σπουδών στη γλώσσα.

Κατ' επέκταση, οι προσδοκίες που θέτει είναι ότι οι μαθητές/τριες μπορούν να αποκτήσουν τα απαραίτητα εφόδια για τη Δια βίου εκμάθησή της, μέσα από την υλοποίηση Ευρωπαϊκών έργων e Twinning. Προς την ίδια κατεύθυνση στην έρευνα τους, οι Γούλα και Φεσάκης (2010) μελετούν τη χρήση ιστολογίων στην εκμάθησή της αγγλικής γλώσσας. Παρουσιάζουν την ανάπτυξη της διαδικτυακής επικοινωνίας μέσω blogs που έχουν

αποτελέσει την κατάλληλη πλατφόρμα και μέθοδο ενίσχυσης της ξένης γλώσσας. Ωστόσο, δε στηρίζουν την έρευνα τους στο εθνικό πρόγραμμα σπουδών για τη γλώσσα αλλά σε ένα γενικότερο θεωρητικό πλαίσιο.

Ταυτόχρονα με την προαναφερθείσα έρευνα, οι Τάκα και Κόζα (2009) επικεντρώνουν με όμοιο τρόπο τη μελέτη, στην ανάπτυξη της ευχέρειας στην αγγλική γλώσσα, μέσω της δράσης e Twinning και της ουσιαστικής εφαρμογής των νέων τεχνολογιών. Οι μαθητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν ποικιλία εμπειριών και θετική στάση απέναντι στην αγγλική γλώσσα με τη δική τους συμμετοχή και αυτενέργεια. Η παιδαγωγική διαδικασία μπορεί να βελτιωθεί με την ανάπτυξη του γραπτού και προφορικού λόγου, με την ανταλλαγή μηνυμάτων των μαθητών και της αναζήτησης ηλεκτρονικών λεξικών στα αγγλικά.

Ομοίως, ο Πολίτης (2011) επιχειρεί να παρουσιάσει τη βελτίωση της διδασκαλίας της γαλλικής γλώσσας, αξιοποιώντας τη τεχνολογική διάσταση της αδελφοποιημένης κοινότητας e Twinning. Τονίζει τον επικοινωνιακό και λειτουργικό χαρακτήρα της γλωσσικής διδασκαλίας, η οποία στηρίζεται πλέον στις σύγχρονες θεωρίες για την κατάκτηση της γνώσης μέσω διαδικτύου. Με παρόμοιο τρόπο ο Αραμπατζής (2020) θεωρεί ότι σε ένα πραγματικό πλαίσιο εμπειρίας οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες στην εκμάθηση μιας διαφορετικής γλώσσας από τη δική τους με πιο εύκολο τρόπο.

Ο Κωνσταντινίδης (2010), τέλος, ακολουθεί μια διαφορετική προσέγγιση, στην οποία παρουσιάζει μια μελέτη διερεύνησης της κατάρτισης των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών. Στο πλαίσιο αυτό οι συμμετέχοντες αξιολογούνται με βάση την εμπειρική μάθηση και κατάρτισή τους. Στην εν λόγω έρευνα μελετάται το γλωσσικό επίπεδο των ιδίων των εκπαιδευτικών που εφαρμόζουν έργα αδελφοποίησης e Twinning.

Ερευνητικά ερωτήματα μελετών

Όσον αφορά στα ερευνητικά ερωτήματα των μελετών, η Scott (2009) και οι Γούλα και Φεσάκης (2010) επικεντρώνονται στις πραγματικές συνθήκες γλωσσικής εκμάθησης των μαθητών/τριών μέσα από ένα έργο e Twinning και το κατά πόσο αυτό ενισχύεται με την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου. Εν αντιθέσει, οι υπόλοιπες έρευνες θέτουν ένα γενικότερο ερώτημα που αφορά στην επίδραση της τεχνολογίας στην εκμάθηση των ξένων γλωσσών. Έτσι, η Scott (2009) συνοψίζει τα ερωτήματα στην έρευνα της σε έξι άξονες που θα μπορούσαν να επιτευχθούν με τη βοήθεια ενός έργου. Αυτά αφορούν: τη διάκριση επίσημης και ανεπίσημης χρήσης της αγγλικής, την ανάπτυξη διαφορετικών γλωσσικών στρατηγικών, την ενίσχυση προφορικού και γραπτού λόγου, το κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο και το κατά πόσο οι μαθητές γνωρίζουν το πολιτιστικό υπόβαθρο του συνομιλητή τους.

Ενώ οι Γούλα και Φεσάκης (2010), εστιάζουν περισσότερο στην αποτελεσματικότητα της χρήσης των blogs στην ενίσχυση της διδακτικής της αγγλικής γλώσσας. Αναλυτικότερα, εξετάζουν τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας με μια επικοινωνιακή προσέγγιση στην οποία αναζητούν τις πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας, τη βελτίωση του γραπτού και προφορικού λόγου και κατά πόσο αυτά μπορούν να επιτευχθούν με τη διενέργεια ενός έργου e Twinning. Σε αντίθεση με τις παραπάνω έρευνες, οι Τάκα και Κόζα (2009) θέτουν τις προσδοκίες σε ένα γενικότερο πλαίσιο και επιχειρούν να διερευνήσουν την αποτελεσματικότητα διδασκαλίας της αγγλικής γλώσσας στο δημοτικό σχολείο. Διατυπώνουν το ερώτημα της εκμάθησής της ξένης γλώσσας σε ένα πολυπολιτισμικό πλαίσιο επικοινωνίας και διαλόγου με μαθητές/τριες άλλων χωρών. Με τον ίδιο τρόπο ο Αραμπατζής (2020), θέτει το ερώτημα με άξονα το βαθμό της θετικής επίδρασης του προγράμματος στην ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων των παιδιών, χωρίς να διερευνώνται τα επιμέρους γλωσσικά στοιχεία που αναπτύσσονται (Kampylis & Punie, 2013).

Ο Πολίτης (2011) ομοίως, επικεντρώνει το ερευνητικό ερώτημα στη δυνατότητα βελτίωσης της διδασκαλίας της γαλλικής γλώσσας στη σχολική τάξη, μέσα από ένα έργο e Twinning. Οριοθετεί το πλαίσιο της διδασκαλίας σε ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά που διέπονται από: την κοινωνική αλληλεπίδραση, την εξυπηρέτηση ενός κοινού σκοπού, την

υποστήριξη από συστήματα υπολογιστών, τους κανόνες που καθοδηγούν τις αλληλεπιδράσεις των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα. Τέλος, ο Κωνσταντινίδης (2010), θέτει διαφορετικά ερωτήματα τα οποία επικεντρώνονται στο προφίλ των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών/συνεργατών υλοποίησης των προγραμμάτων e Twinning. Αυτά συνοψίζονται, στη διδακτική τους εμπειρία και το κατά πόσο οι εμπλεκόμενοι στη διαδικασία επιμόρφωσης εκπαιδευτικοί, έχουν ένα καλό επίπεδο ξένων γλωσσών, εργαλείο χρήσιμο και απαραίτητο για τη διεξαγωγή έργων αδελφοποίησης στη σχολική τάξη (Παρασκευάς, 2016).

Μεθοδολογία και ερευνητικά δεδομένα

Η Scott (2009) επικεντρώνει τη μεθοδολογία της έρευνας σε ένα δειγματοληπτικό ερευνητικό σχεδιασμό, κατά το οποίο διανεμηθήκαν ερωτηματολόγια αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του προγράμματος eTwinning, σε δείγμα τριών καθηγητών/τριών από διαφορετικά μέρη της Σουηδίας. Παρατηρούνται τρεις μελέτες περίπτωσης σχολικών τάξεων από διαφορετικές περιοχές της Σουηδίας που διδάσκουν οι εν λόγω εκπαιδευτικοί και έχουν εφαρμόσει τα έργα. Οι μαθητές/τριες σχεδιάζουν ένα ηλεκτρονικό blog στο οποίο αλλάζουν απόψεις, γράφουν και εκφράζονται με τη χρήση της αγγλικής γλώσσας. Επιπλέον, υλοποιούν έργο από κοινού με ιστορικά θέματα και με διάφορες προσεγγίσεις όπως, συνεντεύξεις, άρθρα, εικαστικές εφαρμογές και τέλος μελετούν ειδικά θέματα της χώρας, όπως την πολιτική και ανταλλάσσουν πληροφορίες αναπτύσσοντας δυναμικά τις δεξιότητες τους στην αγγλική γλώσσα.

Στην εν λόγω έρευνα δεν παρουσιάζονται ποσοτικά δεδομένα, παρά τείνει να επισημαίνει τη γενικότερη σημασία των ευρημάτων. Εν συνεχεία όμως, οι Γούλα και Φεσάκης (2010) αξιοποιούν μεθοδολογικά και ποσοτικά δεδομένα τα οποία επιχειρούν να παρουσιάσουν σχηματικά. Ομοίως, η μέθοδός τους επικεντρώνεται στη μελέτη περίπτωσης μιας ελληνικής τάξης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην περιοχή της Αθήνας και μιας αντίστοιχης στην Ισπανία. Με ένα δειγματοληπτικό σχεδιασμό, στο οποίο χρησιμοποιήθηκε και σε αυτή την περίπτωση ένα ερωτηματολόγιο για τη συλλογή των απαραίτητων δεδομένων. Αυτό συμπληρώθηκε στο τέλος του έργου από δεκαεπτά μαθητές/τριες της πειραματικής ομάδας, το οποίο αποτελούνταν από είκοσι ερωτήσεις με έμφαση στη σχετική ανάλυση του περιεχομένου των blogs.

Ο Αραμπατζής (2020), ομοίως με τη χρήση του ερωτηματολογίου προς τους εκπαιδευτικούς, για την ερευνητική προσέγγιση επέλεξε τη μέθοδο έρευνας με την επισκόπηση περιγραφής. Συνέλλεξε δηλαδή δεδομένα σε μία ορισμένη χρονική στιγμή και με ιδιαίτερη προσεκτική ανάλυση και ερμηνεία των αριθμητικών δεδομένων (Βάμβουκας, 2002). Όμως, δεν περιορίστηκε στην καταγραφή μόνο των απαντήσεων, παρά υλοποιήθηκαν και συγκρίσεις δεδομένων π.χ διαφορετικού φύλου ή ειδικοτήτων κ.α. Επιπλέον στηρίχθηκε η έρευνα του και στη διάχυση της γλωσσικής εμπειρίας eTwinning στην ευρύτερη σχολική κοινότητα, συμπεριλαμβανομένου και την τοπική κοινωνία.

Επιπλέον, οι Τάκα και Κόζα (2009) καταδεικνύουν, όπως και στις προηγούμενες, μια μελέτη περίπτωσης αδελφοποίησης ευρωπαϊκών σχολείων. Στην εν λόγω περίπτωση, το 1^ο Δημοτικό σχολείο Αρχαγγέλου Ρόδου συνεργάζεται με σχολεία της Ευρώπης για την υλοποίηση ενός ξενόγλωσσου project. Χρησιμοποιούνται μέθοδοι συνεργατικής αλληλεπίδρασης όπως, δημιουργία αλληλογραφίας, συμμετοχή σε chat room, συγγραφή παραμυθιού, ποιημάτων, τραγουδιών κ.ο.κ. Είναι σαφές ότι, οι ερευνήτριες στο πλαίσιο της θεμελιωμένης θεωρίας, επιλέγουν έναν αφηγηματικό σχεδιασμό με εμπειρίες και δραστηριότητες μέσα από τη σχολική τάξη και με βάση το ενιαίο σχολικό πρόγραμμα εκμάθησης των αγγλικών. Δεν παρουσιάζονται ερευνητικοί σχεδιασμοί βασιζόμενοι σε δειγματοληπτικές έρευνες, όπως οι προαναφερθείσες, κατ' επέκταση συλλέγονται λεκτικά και οπτικά δεδομένα μη μετρήσιμα. Στο τέλος του προγράμματος πραγματοποιήθηκε αξιολόγησή του, από τους ίδιους τους/τις μαθητές/τριες και τον εκπαιδευτικό, μέσω μιας συζήτησης που διενεργήθηκε και έδωσε τη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης.

Σε ένα γενικότερο πλαίσιο, για να διερευνηθούν την αποτελεσματικότητα εφαρμογής του προγράμματος e Twinning στη σχολική τάξη η Scott (2009), ο Κωνσταντινίδης (2010) και ο Αραμπατζής (2020) χρησιμοποιούν ερωτηματολόγια σε δείγμα εκπαιδευτικών που εμπλέκονται στη διαδικασία, ενώ οι Γούλα και Φεσάκης (2010), η Τάκα και Κόζα (2009) και Πολίτης (2011) επικεντρώνονται στη διερεύνηση των απόψεων και των στάσεων των ιδίων των μαθητών/τριών. Προς την ίδια κατεύθυνση με τις αρχικές μελέτες, ο Πολίτης (2011) στην έρευνα του παρουσιάζει μια μελέτη περίπτωσης ενός έργου e Twinning μιας ελληνικής τάξης λυκείου σε συνεργασία με το Lycee Jean Pierre Vernant για το Project Europe Education Ecole. Η διαδικασία περιλαμβάνει δύο τύπους αξιοποίησης των εργαλείων e Twinning που αποτελούνται από 15νθημερα chat και τριμηνιαίες ή τετραμηνιαίες ημερίδες. Ο ερευνητής κατά τη διάρκεια της μελέτης κρατούσε γραπτές σημειώσεις και προετοίμασε φύλλα αξιολόγησης με τρεις βαθμούς κλίμακας και αντίστοιχα φύλλα μετά- αξιολόγησης σε ένα τυχαίο δείγμα μαθητών/τριών με τις απόψεις τους για το έργο που υλοποιήθηκε. Διαπιστώνεται και σε αυτή τη μελέτη ένας δειγματοληπτικός σχεδιασμός που προσδιορίζει στο τέλος τις γνώμες και τις συμπεριφορές των συμμετεχόντων (Cooper & Weaver, 2003).

Ο Κωνσταντινίδης (2010) στην έρευνα του δεν χρησιμοποιεί μελέτη περίπτωσης σχολικών τάξεων όπως οι προηγούμενες μελέτες. Συλλέγει ποσοτικά δεδομένα σε ένα δείγμα 3.400 εκπαιδευτικών με μια on line διαδικτυακή έρευνα και τη χρήση ερωτηματολογίου που αφορά στα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών σε έργα e Twinning. Για το λόγο αυτό, χρησιμοποιήθηκαν ενημερωτικά δελτία και μικτές μέθοδοι πρόσληψης πληροφοριών με διαγράμματα και στατιστική ανάλυση στα οποία εξετάστηκε η διδακτική εμπειρία, η ανάπτυξη κινήτρων για μάθηση. Είναι προφανής, η ολοκληρωμένη μορφή δειγματοληπτικού σχεδιασμού που επιχειρεί ο ερευνητής, την οποία δε τη διαπιστώσαμε στις προηγούμενες μελέτες, καθώς κατατάσσει τα ευρήματα με ταξινόμηση κατά αύξουσας σημασίας και βαρύτητας, ώστε να διευκολύνει το αντίστοιχο γράφημα και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Στην εν λόγω μελέτη, επικεντρώνεται στα ευρήματα της γλωσσικής μάθησης των ιδίων των εκπαιδευτικών και στο γλωσσικό επίπεδο που έχουν οι συμμετέχοντες (Κωνσταντινίδης, 2010).

Αποτελέσματα και ευρήματα των ερευνών

Τόσο τα ευρήματα της μελέτης της Scott (2009), όσο των Γούλα και Φεσάκη (2010) και του Πολίτη (2011) καταδεικνύουν την ανάπτυξη της λειτουργικής χρήσης των ξένων γλωσσών μέσα από τις μελέτες περίπτωσης των έργων που υλοποιήθηκαν. Διαπιστώνεται εξίσου η χρήση διαφορετικών στρατηγικών μάθησης και ενίσχυσης τόσο του προφορικού όσο και του γραπτού λόγου. Ταυτόχρονα και στις τρεις μελέτες αναπτύσσεται η διαφορετική πολιτισμική και γλωσσική έκφραση των μαθητών/τριών με την υλοποίηση δημιουργικών σχεδίων. Σε διαφορετική κατεύθυνση οι Τάκα και Κόζα (2009), καταλήγουν σε μια γενική εξήγηση επίτευξης των στόχων των ερωτημάτων που είχαν θέσει εξ αρχής. Τα παιδιά αποκτούν τους μηχανισμούς καλλιέργειας της αγγλικής γλώσσας, λειτουργώντας όμως ομαδικά.

Επιπλέον, στην έρευνα της Scott (2009) παρατηρείται η ανάπτυξη της επίσημης μορφής της αγγλικής γλώσσας με ειδικά θέματα μελέτης των έργων. Η μορφή αυτή δε διαπιστώνεται στα ευρήματα των υπολοίπων ερευνών και στην προκειμένη περίπτωση η ανάπτυξη της αγγλικής γλώσσας, επιφέρει ουσιαστική μάθηση και υλοποιεί τους στόχους του εθνικού προγράμματος σπουδών της χώρας. Ωστόσο, στη εν λόγω έρευνα, διαφαίνεται η δυσκολία ανάπτυξης της διαφορετικής πολιτισμικής ταυτότητας, λόγω της διαφορετικής ποικιλομορφίας στη ροή της επικοινωνίας. Αυτό είχε ως συνέπεια να δυσχεραίνει τη μάθηση και να δημιουργεί σε ορισμένες περιπτώσεις μειωμένο ενδιαφέρον συμμετοχής από τους μαθητές. Επιπρόσθετα, ο Πολίτης (2011) διαπιστώνει με παρόμοιο τρόπο ότι η χρήση των chat στη διαδικτυακή επικοινωνία δημιούργησε προβλήματα γλωσσικής ετοιμότητας από τους μαθητές/τριες με έντονο το αίσθημα της αμηχανίας.

Από την άλλη, στην έρευνα του Αραμπατζή (2020), διαπιστώθηκε βελτίωση της γλωσσικής ικανότητας και επικοινωνίας των ίδιων των εκπαιδευτικών (ενίσχυση της χρήσης ξένων γλωσσών), λόγω συμμετοχής τους σε έργα eTwinning. Ωστόσο, οι πλειοψηφία των εκπαιδευτικών θεωρούν ότι μέσω της συμμετοχής στα έργα, δε βελτιώθηκε σχεδόν καθόλου η γλωσσική ικανότητα και εκμάθηση ξένων γλωσσών των μαθητών τους. Θεωρούν ότι αναδείχθηκε και ενδυνάμωσε την Ευρωπαϊκή τους ταυτότητα, όμως δεν τους βοήθησε ουσιαστικά στην εκμάθηση μιας άλλης γλώσσας. Ωστόσο, σε διαφορετικό πλαίσιο, στην έρευνα των Γούλα και Φεσάκη (2010), διαφαίνεται από την ανάγνωση των ερωτηματολογίων, η βελτίωση της χρήσης της αγγλικής γλώσσας (77% των μαθητών/τριων). Ταυτόχρονα όμως, όπως και στις προαναφερθείσες έρευνες, λιγότεροι μαθητές/τριες (41%) αισθάνθηκαν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση στην ενίσχυση της διαπροσωπικής επικοινωνίας στα αγγλικά (Παναγιωτόπουλος, 2013).

Παράλληλα αξιολογήθηκαν και τα γραπτά κείμενα που παρήγαγαν οι μαθητές/τριες και η επεξεργασία των δεδομένων αυτών παρουσιάζεται και σχηματικά. Παρατηρείται ότι οι μαθητές/τριες βελτίωσαν σε μεγάλο βαθμό το γραπτό τους λόγο, με εξαίρεση αυτούς που δεν κατείχαν από πριν τη χρήση της αγγλικής γλώσσας. Ακόμα φαίνεται ότι οι μαθητές/τριες αναπτύσσουν τα γνωστικά εργαλεία μάθησης (γραμματική, λεξιλόγιο, συντακτικό), αλλά δεν ενισχύεται όπως προαναφέραμε, επαρκώς ο διαπολιτισμικός τους χαρακτήρας (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008). Επιπλέον, διακρίνεται στα ευρήματα των μελετών της Scott (2009), των Γούλα και Φεσάκη (2010) και του Πολίτη (2011) η διαφορετικότητα των μαθητών/τριων, η οποία διαμορφώνει τις προσδοκίες και τους στόχους της υλοποίησης του έργου. Οι αδύναμοι γλωσσικά μαθητές/τριες, δεν αποκτούν τα ίδια κίνητρα για μάθηση και αυτό οδηγεί τους/τις ερευνητές/τριες στην ανάγκη δημιουργίας μελλοντικών σχεδιαστικών παρεμβάσεων, έτσι ώστε να γίνει πιο οικεία η διδακτική προσέγγιση και χρήση της ξένης γλώσσας.

Αυτή η διαπίστωση μπορεί να συσχετιστεί ταυτόχρονα, με την έρευνα του Κωνσταντινίδη (2010), στην οποία διαπιστώνουμε ότι οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί δεν επικεντρώθηκαν στην ανάπτυξη κινήτρων, για γλωσσική μάθηση και ενεργό συμμετοχή στη διαδικασία, γεγονός που προβληματίζει για το ρόλο του εκπαιδευτικού και αν αυτό επηρεάζει, την ενίσχυση της γλωσσικής διδασκαλίας των μαθητών/τριων στην υλοποίηση ενός έργου eTwinning. Παράλληλα με τις προαναφερθείσες διαδικασίες, παρατηρούμε ότι, η ερμηνεία των δεδομένων στην έρευνα της Τάκα και Κόζα (2009) αφορά το σύνολο των μαθητών/τριών γενικά, χωρίς να προσδιορίζονται οι πιθανές αδυναμίες που μπορεί να αντιμετώπισε ένα μικρό δείγμα αδύναμων μαθητών/τριων στην υλοποίηση του project. Το κενό αυτό, στην ετερογένεια του μαθητικού πληθυσμού, όπως φαίνεται από την μελέτη των ερευνητριών, καλούνται να καλύψουν αρκετά έργα eTwinning τα οποία έχουν σχεδιαστεί, έτσι, ώστε να απευθύνονται σε αρκετούς και διαφορετικούς τύπους νοημοσύνης των παιδιών. Στόχος, αποτελεί η ενίσχυση των κινήτρων για μάθηση και των αδύναμων μαθητών με την ανάπτυξη των πολλαπλών τους δεξιοτήτων. Διακρίνοντας το διαφορετικό προφίλ μάθησης, οι εκπαιδευτικοί δημιουργούν συγκεκριμένα έργα και διανέμουν στους μαθητές τα καθήκοντά τους (Κομνηνού, 2010). Συνεπώς, η έλλειψη μετρήσιμων και παρατηρήσιμων δεδομένων στην έρευνα της Τάκα και Κόζα (2009), οδηγεί σε γενικευόμενη ερμηνεία των ευρημάτων με μια μεροληπτική προσέγγιση από τις ερευνήτριες.

Τέλος, στην έρευνα του Α. Κωνσταντινίδη (2010) έχουμε τη δυνατότητα να παρατηρήσουμε τις δεξιότητες και το τεχνολογικό προφίλ των εκπαιδευτικών που εμπλέκονται στη διαδικασία εφαρμογής ενός έργου eTwinning. Το στοιχείο αυτό δεν παρατηρείται στις παραπάνω έρευνες, οι οποίες επικεντρώνονται στους/στις μαθητές/τριες που συμμετέχουν στο έργο. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί είναι καθηγητές/τριες ξένων γλωσσών (82%) και το επίπεδο των γλωσσικών γνώσεων είναι αρκετά ικανοποιητικό. Οι περισσότεροι/ες γνωρίζουν την αγγλική γλώσσα (99,7 %), οι μισοί από αυτούς τη γαλλική γλώσσα (45,2 %), τα γερμανικά μόλις το 32%, τα ιταλικά το 16,7% των εκπαιδευτικών και τα ισπανικά το 11%. Συμπερασματικά, η πολυγλωσσία των συμμετεχόντων δίνει τη δυνατότητα

για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου έργου e Twinning, στο οποίο ο/η εκπαιδευτικός ως συντονιστής/στρια του έργου, μπορεί να βοηθήσει στη γλωσσική επικοινωνία των μαθητών/τριων που συμμετέχουν στη διαδικασία αδελφοποίησης (Κολλητίδου, 2018).

Συμπεράσματα- προβληματισμοί για περαιτέρω διερεύνηση

Με μια κριτική αποτίμηση, διαπιστώνουμε ότι στις ανωτέρω μελέτες ενισχύεται ο ενεργός χαρακτήρας της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών στη σχολική τάξη, μέσα από την υλοποίηση των κατάλληλων δραστηριοτήτων που επιλέγουν να εφαρμόσουν οι εκπαιδευτικοί. Διαπιστώσαμε αρκετές αδυναμίες στην εκπόνηση αυτών των προσεγγίσεων, αλλά δε διακρίναμε και τα κριτήρια της επιλογής του περιεχομένου των δραστηριοτήτων και το πώς οι εκπαιδευτικοί διαμορφώνουν τα θέματα τους. Τα ευρήματα των μελετών, μας οδηγούν σε μια συνολική κριτική αποτίμηση των ανωτέρω, που αναμφίβολα ενισχύουν την εκμάθηση των ξένων γλωσσών μέσα από την υλοποίηση των έργων eTwinning. Στα εν λόγω προγράμματα έχουν διαπιστωθεί νέες καινοτόμες εκπαιδευτικές διαδικασίες που καθοδηγούν στη μάθηση σε μια νέα τεχνολογικά εποχή (Kearney, 2016).

Συνολικά, διαπιστώνουμε ότι ενισχύεται ο επικοινωνιακός χαρακτήρας της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών στη σχολική τάξη και αναδεικνύονται οι δεξιότητες των μαθητών/τριών σε ένα ιδιαίτερα ευχάριστο και συνεργατικό περιβάλλον μάθησης (Δενδρινού & Καραβά, 2013). Η ανάπτυξη του πολυγλωσσικού μοντέλου ισχυροποιείται κυρίως με τους ευρωπαϊκούς δεσμούς φιλίας που ανέπτυξαν οι μαθητές/τριες ανταλλάσσοντας πληροφορίες μέσω διαδικτυακής επικοινωνίας (chat). Ωστόσο, δεν διαφαίνονται να δημιουργούνται ισχυρά κίνητρα για μάθηση μέσω της υλοποίησης του προγράμματος. Δεν ακολουθείται η διαφοροποιημένη μορφή διδασκαλίας και προσέγγισης (δράσεις προσαρμοσμένες στις γλωσσικές ικανότητες των μαθητών), ανάλογα με τις δυνατότητες του κάθε μαθητή ξεχωριστά (Ματθαίου, 2011). Αναπόφευκτα, η ενίσχυση της μάθησης στις ξένες γλώσσες, φαίνεται μέσα από την έρευνα, ότι βοηθάει κυρίως τους πιο δυνατούς, εν μέρει, μαθητές/τριες.

Ωστόσο, προκύπτουν ορισμένα ζητήματα προς διερεύνηση, τα οποία αφορούν: α. τη διερεύνηση της ανάπτυξης των κινήτρων για τη μάθηση των ξένων γλωσσών στους μαθητές/τριες στο πλαίσιο μιας σχολικής τάξης και με βάση την εφαρμογή του ωρολογίου προγράμματος στο δημοτικό σχολείο β. Το κατά πόσο οι αδύναμοι/ες γλωσσικά μαθητές/τριες συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία ολοκλήρωσης των έργων e Twinning και αποκτούν γλωσσικές δεξιότητες γ. Επιπρόσθετα, ο ρόλος του εκπαιδευτικού τίθεται προς διερεύνηση, ως προς την ενίσχυση και παρότρυνση των συμμετεχόντων μαθητών για ουσιαστική και πρακτική μάθηση των ξένων γλωσσών.

Συνακόλουθα, η αποτελεσματικότητα της εκμάθησης ξένων γλωσσών και η αξιολόγηση της σε πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας στη σχολική τάξη, μελλοντικά χρήζει διερεύνησης ως προς τη λειτουργική και επικοινωνιακή χρήση της σε μια πολυπολιτισμική αδελφοποιημένη σχολική τάξη.

Αναφορές

Cooper, J., & Weaver, K.D. (2003). *Gender and computers: Understanding the digital divide*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Kampylis, P., & Punie, Y. (2013). Case report 1: eTwinning - the community for schools in Europe. In: P. Kampylis, N. Law & Y. Punie, *ICT-enabled innovation for learning in Europe and Asia* (pp. 21-35). Publications Office of the European Union.

Kearney, C. (2016). Monitoring eTwinning practice. In: Central Support Service. *A pilot activity guiding teachers' competence development*. Brussels: European Schoolnet.

Komninou, I. (2010). New pedagogical theories in practice: multiple intelligences and eTwinning. *Multiple Intelligences a challenge for eTwinning. eTwinning learning event, 1*, 3-5,

(Διαθέσιμο: http://www.etwinning.gr/files/MI_eTwinning.pdf, προσπελάστηκε στις 30/07/2022).

Scott, A. (2009). *e Twinning in relation to the Swedish national curriculum a study of three eTwinning projects in Swedish upper secondary schools*, Estetic filosofiska fakulteten. Swedish: Karlstad.

Βάμβουκας, Μ. Ι. (2007). *Εισαγωγή στην Ψυχολογική Έρευνα και Μεθοδολογία* (8η Εκδ.). Γρηγόρης.

Γούλα Μ., & Φεσάκης Γ. (2010). Χρήση ιστολογίων για τη μάθηση της Αγγλικής. Η περίπτωση ενός μαθησιακού σχεδίου στο πλαίσιο του e- Twinning. Στο Β., Κολτσάκης, Γ., Σαλονικίδης, & Μ., Δοδοντσής, (Επιμ.), *Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου Ημαθίας. Ψηφιακές και Διαδικτυακές εφαρμογές στην εκπαίδευση, 1708-1721*. Βέροια.

Δενδρινού, Β., & Καραβά, Ε. (2013). Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τις ξένες γλώσσες και η εφαρμογή του. Στο Β., Δενδρινού, Ε., Καραβά, (Επιμ.). *Ξενόγλωσση Εκπαίδευση για την προώθηση της πολυγλωσσίας στην Ελλάδα σήμερα. Προσεγγίσεις και πρακτικές διδασκαλίας*. Αθήνα: ΕΚΠΑ.

Καλτσεράς, Δ. (2020). *Η πειθαρχία & τα όρια στη συμπεριφορά των μαθητών στο Δημοτικό Σχολείο: απόψεις Διευθυντών/ντριών*. Μεταπτυχιακή εργασία. ΠΤΔΕ, Αλεξανδρούπολη.

Κατσαρού, Ε., & Δεδούλη, Μ. (2008). *Επιμόρφωση και Αξιολόγηση στο χώρο της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Κατσιφάρρακη, Γ. (2009). Η ευρωπαϊκή εκπαιδευτική δράση eTwinning: ανασκόπηση. Στο: *Πρακτικά συνάντησης. Καινοτομία & ποιότητα στη σχολική εκπαίδευση*. Αθήνα: Εκπαιδευτικό Κέντρο Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Κεντρική υπηρεσία Στήριξης του eTwinning (2007b). Pedagogical Advisory Group Report. In: Central Support Service. *Cultural Understanding and Integration & Professional Development*. Brussels: European Schoolnet.

Κολλητίδου, Ε. (2018). *Σχεδιασμός και μελέτη ενός προγράμματος ηλεκτρονικής μάθησης και συνεργασίας μεταξύ σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Μελέτη περίπτωσης στα πλαίσια της δράσης eTwinning*. Μεταπτυχιακή εργασία. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Κόρινθος.

Κωνσταντινίδη, Α. (2010). Teachers training needs report. *Hellenic National Support Service of the eTwinning action, eTwinning NSS desktop, 18-20*, (Διαθέσιμο: <http://www.etwinning.gr/files/1295017653teachers%20training%20needs%20report.pdf>, προσπελάστηκε στις 30/07/2022).

Μαστορή, Μ. (2017). *eTwinning και επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης*. Μεταπτυχιακή εργασία. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.

Ματθαίου, Μ. (2011). Η καινοτομία στην εκπαίδευση. Από τη δημιουργικότητα στην καινοτομία και τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την οικονομία. Σεμινάριο οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης, (Διαθέσιμο: <http://blogs.sch.gr/istiea/2011/12/07>, προσπελάστηκε στις 28/07/2022).

Μπελαδάκης, Ε. (2009). *Η συμβολή των ηγετών- στελεχών της εκπαίδευσης στην επιτυχή εφαρμογή των εκπαιδευτικών καινοτομιών*. Αθήνα: Διοικητική ενημέρωση.

Μπερερή, Π., & Σιασάκο, Κ., & Λαζακίδου- Καφετζή, Γ. (2006). *Σύγχρονες εκπαιδευτικές τεχνολογίες στην υπηρεσία της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης*. Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων- ΙΔΕΚΕ.

Μπούκλα, Ε. (2018). *Η αξιοποίηση συνεργατικών δράσεων eTwinning στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*. Μεταπτυχιακή εργασία. ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη.

Παναγιωτόπουλος, Ι. (2013). *Νέα μέσα και ψηφιακή τηλεόραση. Νέες προοπτικές για την καινοτομία στην εκπαίδευση. Πρακτικά Διεθνούς συνεδρίου- Εκπαίδευση και καινοτομία στον 21° αιώνα., 1*, Αθήνα.

Παπαδάκης, Σ. (2016). Καινοτομίες στην εκπαίδευση. *Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου Νέου Παιδαγωγού*, 728-735, Αθήνα.

Παρασκευάς, Μ. (2016). Αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας στα συνεργατικά σχολικά προγράμματα. Στο: Ν., Τζιμόπουλος & Α., Λούβρης (Επιμ.). *3ο Πανελλήνιο Συνέδριο eTwinning*, 1, 7-15. Πάτρα.

Πολίτη, Α. (2011). e Twinning: Διαδικτυακές επαφές στα πλαίσια εκμάθησης της Γαλλικής γλώσσας. Στο Χ., Παναγιωτακόπουλος (Επιμ.), *2^ο πανελλήνιο συνέδριο για την ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία*, 719-729. Πάτρα.

Συμβούλιο της Ε.Ε, Απόφαση 2001/63/ΕΚ του Συμβουλίου της 19.01.2001, ΕΕ L 227, της 24.01.2001, Έκθεση σχετικά με τη χρήση του διαδικτύου για την προώθηση της αδελφοποίησης μεταξύ των ευρωπαϊκών σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Βρυξέλλες.

Τάκα, Α. & Κόζα, Χ. (2009). Η πρακτική εξάσκηση των αγγλικών με τη βοήθεια του Διαδικτύου. Στο: Α., Λιοναράκης (Επιμ.). *5th International conference in open & distance learning. Ελληνικό Δίκτυο ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*, 3, 95-102. Πάτρα.